

Editorial – Dansk version 2/2004

Sprogpolitik er ikke bare spørgsmålet om, i hvert land, at finde en balance mellem nationalsproget og det om sig gribende engelske sprog.

I dag begynder betydningen af andre fremmedsprog end engelsk i handel og industri, i finansverden og sågar i den offentlige sektor at afspejle sig i jobannoncerne. I virksomhederne er sprogene blevet en vigtig konkurrencefaktor, og brochurer, varebeskrivelser, hjemmesider etc. på flere sprog er ikke længere undtagelsen. Erhvervssektoren har endda lånt et nyt ord fra IT området ”lokalisering” for at betegne ”den globale tilpasning af et produkt til et marked med et andet sprog og en anden kultur”.

Hvilke strategier bringes så i anvendelse i de forskellige sektorer for at leve op til denne situation?

Desværre er de systematiske undersøgelser af virksomhedernes sprogpraksis forholdsvis sjældne. Derfor henledte vi, i et tidligere nummer af vort tidsskrift¹, opmærksomheden på de undersøgelser af sprogpraksis i franske virksomheder, som i 2001 blev sat i gang af DGLF² (det franske ”sprognævn”). Resultatet af disse undersøgelser synes endnu ikke publiceret, men til gengæld udgav DGLF i efteråret 2003 en rapport³ om samme emne efter et rundspørge i nogle af de største franske virksomheder.

Selv om rapporten beskriver situationen i Frankrig og i et begrænset antal franske virksomheder ligner de forhold, der fremdrages, i høj grad dem man kender fra andre europæiske lande.

For så vidt angår virksomhedernes sprogpolitik konkluderer Tasca: ”der eksisterer sjældent en virkelig sprogpolitik forstået som strategiske valg som resultat af dybere overvejelser [...] pragmatismen er i højsædet”. Og hun tilføjer: ”Pragmatismen er stærkt medvirkende til at give ”engelsk” en dominerende stilling både i og udenfor Frankrig”.

Et af rapportens kapitler omhandler sprogpraksis i virksomhedens interne funktioner. En nuanceret gennemgang viser, at det franske sprog endnu er fremherskende (især i bestyrelser og samarbejdsudvalg) men at engelsk anvendes mere og mere i ledelsesudvalg, forretningsudvalg og selv i arbejdsudvalg. Forfatteren konkluderer som helhed: ”engelsk er veletableret og skønnes uundværligt i stadig større dele af virksomhederne” men hun understreger også, at engelsk i den form, hvori det som følge af globaliseringen anvendes som universalsprog, faktisk ”er et forfladiget og forarmet anglo-amerikansk, som har invaderet forretningsverdenen, diplomatiet, forskningen og teknologien”. Alle erkender dette sprogs utilstrækkelighed og dets mangel på ord og nuancer, der virker svækkende i forhandlingssituationer. Men man lever med det, og nødvendigheden af at kunne ”engelsk” diskuteres ikke mere.

¹ LSP and Professional Communication, Volume 2 Number 1 (April 2002)

² DGLF = Délégation Générale à la langue française

³ Catherine Tasca: Le rapport Tasca sur les pratiques linguistiques des entreprises françaises

På den anden side føler ”man” nødvendigheden af at anvende fransk og lære lokalsprogene: kinesisk, polsk, spansk etc.. Det kunne altså synes, som om virksomhederne begynder at forstå, at de nemmere kommer i kontakt med kunderne i et andet land ved at tale landets sprog, og at kommunikationen glider bedre, når man har et godt kendskab til det pågældende lands kultur. Følgelig, stiller de virksomheder, der arbejder mest med udlandet, også de største krav med hensyn til flersprogethed.

Ifølge Catherine Tasca er nøglen til en international karriere i en fransk koncern derfor: beherskelse af engelsk, af fransk og af et tredje sprog.

I en artikel i le ”Nouvel Observateur” i oktober 2003⁴ kommer Véronique Radier til samme konklusion : ”Eet fremmedsprog er uomgængelig nødvendigt, men på et stadigt mere konkurrencepræget jobmarked er to eller tre sprog naturligvis meget bedre”.

Spørgsmålet er så: hvilke sprog? Det er naturligvis i en vis udstrækning afhængigt af det enkelte land. I Frankrig synes det især at være tysk der savnes. Ifølge én af Véronique Radiers kilder mangler der 150.000 tysktalende på det franske jobmarked, mens noget lignende gælder for italiensk og efterspørgslen efter ”sjældnere” sprog som kinesisk, koreansk og sågar skandinaviske sprog er stigende.

Imidlertid har man i de senere år i mange europæiske lande været vidne til, hvorledes andre fremmedsprog end engelsk langsomt men sikkert forsvinder fra skole-, gymnasie- og universitetsundervisningen. De unge, som er overbevist om at engelsk er tilstrækkeligt, fravælger andre fremmedsprog, og i mangel af studerende og undervisere nedlægger man sprogklasser og sprogstudier.

Måske var det på tide, ved målrettede sprogpolitiske tiltag, at søge at genoplive fremmedsprogsundervisningen på alle trin, så flersprogethed ikke blot forbliver en ønskedrøm?

Redaktionen

⁴ Véronique Radier: ”Les langues... toujours plus”